

Gizem Büke Öztürk*

Yerelliğin Mimari Dönüşümle Korunması: Bilecik'te Yeniden İşlevlendirme Yaklaşımları

Preserving Locality Through Architectural Transformation: Adaptive Reuse Approaches in Bilecik

Öz

Küreselleşme sürecinin etkisiyle kent kimlikleri giderek dönüşmekte; bu dönüşüm karşısında yerel değerlerin korunması, mimarlık ve iç mimarlık disiplinlerinde önemli bir tartışma alanı hâline gelmektedir. Yerellik, yalnızca fiziksel bir mekâna aidiyet değil; tarihsel, kültürel ve toplumsal katmanların etkileşimiyle biçimlenen dinamik bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda araştırmada, Bilecik kentinde yer alan ve tarihî işlevleri farklı olan üç yapının, Bilecik Belediye Binası, Bilecik Müzesi ve Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü yapılarının yeniden işlevlendirme süreçleri üzerinden yerellik kavramı analiz edilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinin benimsendiği çalışmada; literatür taraması, görsel belge incelemesi, mekânsal analiz ve karşılaştırmalı değerlendirme teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, söz konusu yapıların yalnızca fiziksel olarak değil; aynı zamanda tarihsel ve sembolik boyutlarıyla da korunarak kent kimliğine katkı sunduğunu ortaya koymaktadır. İç mimari müdahaleler yoluyla mekânların çağdaş işlevlere uyarlanması, tarihî sürekliliğin mekânsal düzeyde sürdürülebilir kılındığını göstermektedir. Yerel belleğin korunması açısından yeniden işlevlendirme stratejilerinin, kültürel sürdürülebilirlik bağlamında önemli bir araç olduğu sonucuna varılmıştır.

481

Abstract

In the context of globalization, urban identities are increasingly undergoing transformation, making the preservation of local values a critical issue within the fields of architecture and interior architecture. Locality is not limited to physical attachment to a place; rather, it is a dynamic structure shaped by historical, cultural, and social layers. This study analyzes the concept of locality through the adaptive reuse processes of three historic buildings in the city of Bilecik: the Bilecik Municipality Building, the Bilecik Museum, and the Bilecik Directorate of Culture and Tourism. Adopting a qualitative research method, the study employs literature review, visual documentation analysis, spatial evaluation, and comparative assessment. The findings reveal that these structures contribute to urban identity by preserving not only their physical form but also their historical and symbolic meanings. Adaptive reuse practices have demonstrated that interior architectural interventions can support spatial continuity while enabling cultural sustainability through the protection of local memory.

Anahtar Kelimeler

Yerellik, yeniden işlevlendirme, mimari koruma, toplumsal bellek, iç mimarlık

Keywords

Locality, adaptive reuse, architectural conservation, collective memory, interior architecture

* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, buke.ozturk@bilecik.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7071-053X.

Giriş

Küreselleşmenin etkisiyle kent mekânları yalnızca fiziksel düzeyde değil; toplumsal, kültürel ve sembolik bağlamlarda da önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu süreç, kent kimliğinin temel bileşenlerinden biri olan yerellik kavramının yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Yerellik, yalnızca belirli bir coğrafyada bulunmakla açıklanamayacak kadar çok katmanlı bir olgudur; tarihsel anlatılar, kültürel pratikler, toplumsal hafıza ve mekânsal deneyimlerle şekillenen dinamik bir yapıya sahiptir (Massey, 2013, s.2-13; Assmann, 2011, s. 45). Kültürel coğrafyacı Doreen Massey, yerelliği durağan ve kapalı bir yapı olarak değil, farklı öznelliklerin kesiştiği ve tarihsel süreç içinde yeniden biçimlenen bir etkileşim alanı olarak tanımlar (Massey, 2005, s.12; Massey, 1999: 2). Benzer biçimde Jan Assmann da, toplumsal hafızanın yerel kimliğin inşasında belirleyici rol oynadığını vurgular (Assmann, 2011, s.6-7). Bu doğrultuda yerellik, mimarlık ve iç mimarlık alanlarında hem kuramsal hem de uygulamalı düzeyde önemli bir tartışma konusu hâline gelmiştir. Özellikle tarihî yapıların yeniden işlevlendirilmesi (adaptive reuse), yalnızca fiziksel mirasın korunmasını değil; aynı zamanda toplumsal belleğin mekânsal süreklilik aracılığıyla yeniden üretilmesini de mümkün kılar (Plevoets ve Van Cleempoel, 2011: 161-162, Plevoets ve Van Cleempoel, 2013, s.13-32). Bu tür uygulamalar, geçmişin değerlerini korurken mekânı çağdaş kullanıcı ihtiyaçlarına uygun şekilde dönüştürerek yerellik kavramının güncel bağlamda sürdürülebilirliğini sağlar.

Bu çalışma, yerellik kavramının mimari ve iç mimari düzeyde yeniden işlevlendirme yoluyla nasıl sürdürülebilir hâle getirilebileceğini Bilecik kenti özelinde incelemeyi amaçlamaktadır. Osmanlı Beyliği'nin doğduğu coğrafyada yer alan ve bu nedenle güçlü bir tarihsel kimliğe sahip olan Bilecik, farklı dönemlere ait yapılarıyla bu kimliği mekânsal olarak günümüze taşımaktadır. Araştırmada, günümüzde Bilecik Belediye Binası, Bilecik Müzesi ve Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü olarak kullanılan üç tarihî yapı örnek olarak seçilmiştir. Bu yapıların çalışmaya dâhil edilmesinde üç temel gerekçe belirleyici olmuştur: İlk olarak, her biri inşa edildikleri dönemde farklı kamusal işlevlere hizmet etmiş, sırasıyla eğitim yapısı (Rüştiye Mektebi), cezaevi ve aşevi (imaret) olarak kullanılmışlardır. İkinci olarak, bu yapılar yaklaşık olarak aynı tarihî dönemlerde inşa edilmiş olup, tarihsel sürekliliğin eşzamanlı temsillerini sunmaktadır. Üçüncü olarak ise, kent merkezinde yer alan bu yapılar, hem fiziksel hem de sembolik düzeyde yerel yaşamla doğrudan etkileşim hâlinindedir. Bu özellikler, yerellik kavramının yeniden işlevlendirme yoluyla mekânsal olarak nasıl sürdürülebildiğini değerlendirmek için anlamlı ve karşılaştırmalı bir zemin oluşturmaktadır.

Araştırmanın temel amacı, mimari koruma ve iç mekân tasarımı bağlamında yeniden işlevlendirilen bu yapıların yerellik kavramıyla nasıl ilişkili olduğunu ortaya koymak ve bu yapıların güncel işlevleri aracılığıyla hem fiziksel hem de simgesel anlamda yerel kimliği nasıl sürdürdüğünü değerlendirmektir. Ayrıca bu çalışma, mimarlık ve iç mimarlık disiplinlerinin yerel değerleri çağdaş bağlamda nasıl yaşatabildiğini somut örnekler üzerinden tartışmayı hedeflemektedir.

Araştırma, nitel analiz yaklaşımı temelinde yapılandırılmıştır. Bu doğrultuda literatür taraması, mekânsal çözümleme, görsel belge incelemesi ve karşılaştırmalı analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Her bir yapı, mimari özellikleri, işlev değişimi süreci, iç mekânda yapılan müdahaleler ve kullanıcı ile kurduğu ilişkiler yönünden detaylı biçimde ele alınmıştır. Ayrıca, yapıların özgün plan şemaları ve güncel kullanımlarına dair çizimler üzerinden fiziksel ve işlevsel dönüşümler yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular, yeniden işlevlendirilen yapıların yalnızca fiziksel olarak değil; aynı zamanda mekânsal temsiller aracılığıyla toplumsal belleği yaşattığını ve yerel aidiyet ilişkilerini güçlendirdiğini göstermektedir. İncelenen her üç yapıda da tarihî dokunun iç mimari müdahalelerle desteklendiği; yerel malzeme kullanımı, sembolik öğeler ve mekân organizasyonunun çağdaş tasarımla dengeli biçimde bütünleştirildiği gözlemlenmiştir. Böylece mimarlık ve iç mimarlık aracılığıyla yerel kimlik mekânsal olarak yeniden üretilmiştir.

Sonuç olarak, bu çalışma, Bilecik kentinde yeniden işlevlendirilmiş tarihî yapılar üzerinden mimari koruma, iç mekân tasarımı ve kültürel sürdürülebilirlik bağlamında yerellik kavramının nasıl yaşatılabileceğini ortaya koymaktadır. Yeniden işlevlendirme süreçlerinin yalnızca fiziksel dönüşüm değil; yerel belleğin ve kimliğin sürdürülebilirliği açısından çok katmanlı bir strateji olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gelecekte farklı kentlerdeki benzer yapıların dönüşüm süreçlerinin karşılaştırmalı biçimde incelenmesi, mimarlık politikalarının yerel değerlere duyarlı bir biçimde yapılandırılmasına katkı sağlayacaktır.

Yerellik Kavramı Üzerine Kuramsal Bir Çerçeve

“Yerellik”, belirli bir mekâna ait olma hissi, mekânsal kimlik ve toplumsal bellekle ilişkili çok katmanlı bir kavramdır. Sadece fiziksel bir alanı değil, aynı zamanda o alanla ilişkili tarihsel anlatıları, kültürel pratikleri ve toplumsal ilişkileri de içerir. Yerellik kimi zaman nostaljik bir aidiyet hissi olarak, kimi zaman da değişen dünyaya karşı bir direnme biçimi olarak karşımıza çıkar. Massey’e göre yerellik, sınırları kesin çizilmiş, durağan bir yapı değil; tarihsel süreçte farklılıkların karşılaşması ve çatışmasıyla biçimlenen dinamik bir etkileşim alanıdır (Massey, 2013, s.2-3). Bu yaklaşım, yerelliğin yalnızca bir coğrafi aidiyete indirgenemeyeceğini, aynı zamanda toplumsal, kültürel ve politik bir kurgu olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koyar. Yerellik, medya üretiminden kent planlamasına, mimari korumadan turizm politikalarına kadar birçok alanda devreye girer (Özdoğan, 2019, s.230; Kaya ve Alptürker, 2023: 180-181; Ercebe, 2023, s.367-368).

Mimarlık ve iç mimarlıkta ise yerellik, malzeme kullanımı, mekân organizasyonu, estetik ifade biçimi ve tarihî dokuya duyarlılık gibi pek çok bileşen bağlamında değerlendirilir (Yetimoglu, 2017, s.88-90; Güngör ve Özcan, 2023, s.180). Bu bağlamda, yerellik olgusu yalnızca yapı elemanlarıyla sınırlı kalmaz; aynı zamanda mimarinin içinde bulunduğu çevreyle kurduğu ilişki üzerinden de okunur. Daha geniş çerçeveden bakıldığında, mimari ölçekte yerellik, yapının çevresel, kültürel ve tarihî bağlamla kurduğu bütünsel etkileşimle şekillenmektedir.

Mimari tasarımda kullanılan malzemeler, cephe düzenlemeleri, strüktürel sistemler ve mekân organizasyonları yerel mimari geleneklere gönderme yapabilir (Dilaveroğlu, 2020: 91-92).

Özellikle tarihî yapıların restorasyonu veya yeniden işlevlendirilmesi süreçlerinde yerellik, yapı kimliğinin korunması ve toplumsal belleğin yaşatılması açısından belirleyici bir ilkedir (Halaman ve Edirne Erdiç, 2022, s.1672). Yeniden işlevlendirilen yapılar, sadece geçmişin fiziksel izlerini muhafaza etmekle kalmaz, aynı zamanda o yapının yerel hafızadaki anlamını korur ve güncel kullanım üzerinden bu belleği sürdürülebilir kılar (Uşma ve Çardak, 2023, s.121). Bu tür yapılar, geçmiş ile bugün arasında bir köprü kurarak, kullanıcıların mekânla daha derin ve duygusal bir bağ kurmasına imkân tanır (Kurnaz ve Anıktar, 2024, s.85). Yeniden işlevlendirme sayesinde, tarihî yapıların toplumsal işlevi dönüşse dahi, yerel kimliğe olan katkısı devam eder ve bu da yerellik kavramının mekânsal sürekliliğini sağlar (Turanlı ve Satıcı, 2021: 74).

İç mimarlıkta yerellik, kullanıcı ile mekân arasında duygusal bir bağ kurmayı hedefleyen; bulunduğu çevrenin kültürel ve estetik kodlarını yansıtan bir tasarım anlayışı olarak tanımlanır (Nazlı Erap, Hilmioglu ve Seçer Kariptaş, 2021, s.345). Mekânın iç organizasyonu, kullanılan malzemeler, renk paletleri ve ışık düzenlemeleri yerel karakterin bir parçası olarak tasarıma entegre edilir (Altın, 2023, s.3696). Yeniden işlevlendirilen yapıların iç mekân tasarımında, yapının özgün karakterine saygı duyulması, tarihî katmanların çağdaş bir yorumla yeniden ele alınması, yerellik kavramının mekânsal düzeyde yaşatılmasına katkı sağlar (Yalçın, 2023: 206). Massey'nin önerdiği üzere, "yer" kavramı durağan ve tekil bir yapı değil, çoklu öznelliklerin bir araya gelerek etkileşim kurduğu sosyal bir üretdir (Massey, 1999: 5). Yerellik bu yönüyle, insanların, nesnelerin, hikâyelerin ve sermayenin kesişim noktası olarak sürekli bir yeniden üretim süreci içinde var olur. Aynı zamanda, Appadurai'nin öne sürdüğü gibi, küresel hareketlilikler –insan, sermaye, kültür ve bilgi akışları– yerelliğin sabit ve kapalı bir yapı olmadığını, aksine akışkan ve dönüştürülebilir bir nitelik taşıdığını gösterir (Appadurai, 1996, s.33). Bu bağlamda yerellik, küresel etkileşimler içerisinde şekillenen, çok katmanlı ve çoğu zaman çelişkili kimlikler üreten bir yapıya sahiptir (Massey, 2005, s.9-12).

Küreselleşme süreciyle birlikte yerellik kavramı daha karmaşık ve çok katmanlı bir hâl almıştır. Yerellik, artık yalnızca belirli bir coğrafyada var olma durumunu değil; aynı zamanda bu coğrafyanın küresel akışlarla kurduğu çok yönlü ilişkileri, dış etkilerle geçirdiği dönüşümleri ve bu etkileşimler doğrultusunda yeniden üretimini de kapsamaktadır. Sinclair, Jacka ve Cunningham (1996: 3-20) ifade ettiği üzere, bu yeni yapıda medya içerikleri ve üretim süreçleri, yerelliği yeniden tanımlayan başlıca unsurlardan biri hâline gelmiştir. Bu durum, kültürel yakınlık ya da çoklu yakınlık söylemleriyle birlikte izleyici alımlamalarına da yansımış, yerel olanın yalnızca bir coğrafyaya ait olmakla kalmayıp, küresel ölçekte anlam kazanan bir yapı hâline geldiği görülmüştür.

Sonuç olarak, yerellik sabit, kapalı ve homojen bir yapı olmaktan çok uzak; sürekli etkileşim içinde şekillenen, kültürel, ekonomik ve toplumsal katmanların buluştuğu bir alan olarak ele alınmalıdır. Mimari dönüşümler, iç mimari müdahaleler, görsel-işitsel üretimler ya

da kültürel uygulamalar aracılığıyla yerellik hem geçmişin izlerini taşıyan hem de geleceğe dair anlamlar üreten dinamik bir kurgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle yeniden işlevlendirme süreçleri, bu dinamik kurgu içerisinde yerellik olgusunun sürekliliğini sağlayan güçlü araçlardan biridir. Bu bağlamda, yeniden işlevlendirilen yapılar, sadece korunmuş fiziksel varlıklar değil; aynı zamanda yerel hafızanın mekân üzerinden yeniden inşa edildiği, yaşatıldığı ve geleceğe aktarıldığı kültürel köprülerdir.

Bu kuramsal çerçeve doğrultusunda, çalışmanın bir sonraki bölümünde “Yerel Kimlik ve Mekânsal Süreklilik Bağlamında Yeniden İşlevlendirme” konusu ele alınacaktır. Bu bağlamda, mimari ve iç mimari düzeyde gerçekleştirilen yeniden işlevlendirme uygulamalarının yerel kimliği nasıl desteklediği ve mekânsal sürekliliğe nasıl katkı sunduğu değerlendirilecektir. Ardından, yerellik kavramı Bilecik kenti özelinde incelenecek; Osmanlı döneminden günümüze uzanan tarihsel katmanlara sahip bu kentin, yeniden işlevlendirilen tarihî yapıları üzerinden yerel belleği nasıl koruduğu ve yeniden ürettiği analiz edilecektir.

Yerel Kimlik ve Mekânsal Süreklilik Bağlamında Yeniden İşlevlendirme

Mimari mekân, yalnızca fiziksel bir yapıdan ibaret değildir; aynı zamanda kullanıcı deneyimleriyle biçimlenen, belleği ve kimliği içinde barındıran çok katmanlı bir toplumsal üretim alanıdır. Mekân, yalnızca fiziksel bir ortam ya da boşluk değil; toplumsal ilişkilerin, güç dinamiklerinin ve tarihsel süreçlerin iç içe geçtiği çok katmanlı bir üretim alanıdır. Henri Lefebvre’nin öncülüğünü yaptığı “mekânın üretimi” kuramı, mekânın yalnızca mimarlar ve şehir plancıları tarafından değil, aynı zamanda kullanıcılar, iktidar odakları ve toplumsal gruplar tarafından da sürekli biçimde üretildiğini ileri sürer (Lefebvre, 1991, s.8-9). Lefebvre, mekânı üçlü bir düzlemde değerlendirir: algılanan mekân (perceived space), tasarlanan mekân (conceived space) ve yaşanan mekân (lived space). Bu üçlü yapı, mekânın hem maddi hem de düşünsel olarak nasıl kurulduğunu ortaya koyar. Michel Foucault ise mekânı bir iktidar aracı olarak ele alır. Ona göre mekânlar, bireylerin disipline edilmesinde ve gözetim altında tutulmasında kilit rol oynar (Foucault, 1986, s.23-24). Hapishaneler, okullar ve hastaneler gibi kurumlar üzerinden geliştirdiği panoptikon kavramı, mekânsal örgütlenmenin birey üzerindeki etkisini açığa çıkarır. Pierre Bourdieu ise habitus ve alan (field) kavramlarıyla mekânın toplumsal konumlarca şekillendiğini savunur. Mekânlar, toplumsal sermaye ve kültürel sermaye dağılımına göre farklı gruplar tarafından farklı şekillerde deneyimlenir (Bourdieu, 1984, s.104). Bu üç düşünürün katkıları, günümüzde kent planlama, mimarlık, sosyoloji ve kültürel çalışmalar gibi birçok alanda mekân üretimi üzerine yapılan analizlerde temel referans noktaları olmuştur. Özellikle Türkiye bağlamında, Lefebvre’nin düşüncesi “soyut mekân” kavramı üzerinden neoliberal kentleşme süreçlerini sorgulamak için kullanılmaktadır (Şiriner Önver, 2012, s.63). Foucault’nun mekânsal düzenlemelerle iktidar ilişkilerini anlamaya dönük çerçevesi, kamusal alanların güvenlik, gözetim ve sınırlandırma politikaları bağlamında çözümleme olanağı sun-

maktadır (Bozdoğan & Benek, 2022: 556). Mekân üretiminin tarihsel ve sosyolojik boyutları, yalnızca yapıların biçimsel tasarımıyla sınırlı kalmaz; aynı zamanda kullanıcı pratikleri, ritüeller, yer adları ve anlatılarla da şekillenir (Lefebvre, 1991, s.33-38). Bu yönüyle mekân, hem bireysel hem de kolektif hafızanın taşıyıcısı olarak işlev görür. Kamusal mekânların yeniden işlevlendirilmesi, bu hafızanın canlı tutulması ve mekânsal aidiyetin sürekliliği açısından büyük önem taşır. Dolayısıyla, mekân üretimi yalnızca fiziksel yapıların inşasıyla sınırlı kalmayan; sosyo-kültürel ilişkiler, tarihsel katmanlar ve kolektif hafızayla iç içe geçmiş dinamik bir süreçtir. Bu bağlamda, özellikle tarihî yapılar söz konusu olduğunda, mekânın yeniden ele alınması, yeni toplumsal işlevlerle donatılması ve çağın gerekliliklerine uygun biçimde dönüştürülmesi büyük önem taşır. Tam da bu noktada “yeniden işlevlendirme” kavramı devreye girerek, yapı-lı çevrenin korunması, hafızanın sürdürülmesi ve mekânın yeni anlamlarla yeniden üretilmesi adına kritik bir strateji sunmaktadır.

Bu bağlamda, zaman içerisinde işlevini yitiren veya kullanım biçimi değişen yapıların yeniden değerlendirilmesi, mimarlık literatüründe “yeniden işlevlendirme” (adaptive reuse) kavramını gündeme getirir. Yeniden işlevlendirme, mevcut bir yapının fiziksel bütünlüğünü koruyarak ona yeni bir işlev kazandırma sürecidir. Bu süreçte, yapının tarihsel, kültürel ve estetik değerleri gözetilirken, aynı zamanda çağdaş gereksinimlere uygun çözümler geliştirilir (Plevoets ve Van Cleempoel, 2013, s.15). Yeniden işlevlendirme yalnızca yapının kullanım biçimini değil, aynı zamanda mimari belleğini de dönüştürür. Özellikle tarihî yapılar söz konusu olduğunda bu dönüşüm, geçmişin izlerinin korunmasını ve günümüz gereksinimlerine yanıt verebilmesini içerir. Bu bağlamda, mimari mekânın anlamı durağan değil, zamansal bağlamda yeniden üretilen bir olgudur (Ulubay ve Önal, 2020: 54). Mekânın geçmişten bugüne taşınan katmanlı anlamları, yeniden işlevlendirme süreçlerinde yeniden yorumlanır ve bu yeni bağlamda yeni anlatılarla zenginleşir. Dolayısıyla yeniden işlevlendirilen yapılar hem fiziksel sürekliliği hem de toplumsal belleği temsil eden kültürel varlıklar hâline gelir.

İç mimarlık disiplini açısından, yapının yeni işlevine uyarlanması yalnızca bir tasarım süreci değil; aynı zamanda mekânsal kimliğin yeniden inşası sürecidir. İç mimarlık, mekânsal deneyimi yeniden kurgularken yapının özgün karakterine saygı göstermeyi ve çağdaş kullanıcı ihtiyaçlarını dikkate almayı hedefler. Bu bağlamda tarihsel katmanları koruyarak mekâna yeni bir yaşanabilirlik boyutu kazandırır (Stone, 2005: 125; Erbay ve Ulusoy, 2021, s.1). Mekânsal kimlik yalnızca biçimsel değil; işlevsel, kültürel ve duysal unsurların bütünüdür. Bu nedenle yeniden işlevlendirme sürecinde, tarihî doku ile yeni kullanıcı profili arasında denge kurulması temel bir sorumluluktur. Yeniden işlevlendirme projeleri sadece fiziksel değil; aynı zamanda sosyal ve kültürel düzeyde de bir dönüşüm sürecidir. Geçmişin izlerini bugünün ihtiyaçlarıyla birleştiren bu uygulamalar, mimari süreklilik ve toplumsal bellek açısından büyük önem taşır. Özellikle tarihî yapıların kimlik inşasında belirleyici olduğu kentlerde, bu tür müdahaleler yerellik ve mekânsal aidiyet duygusunu güçlendirir (Plevoets ve Van Cleempoel, 2011: 140–143; Aydın ve Şahin, 2018: 72-72; Kutlu ve Bekar, 2021, s.205).

Bu çerçevede, farklı coğrafyalarda dikkat çeken yeniden işlevlendirme örnekleri incelenebilir. Örneğin, Londra'daki eski bir elektrik santrali, Tate Modern adıyla çağdaş sanat müzesine dönüştürülmüş; yapı, endüstriyel kimliği korunarak kültürel bir merkez hâline getirilmiştir (Tate Modern, 2025). Almanya'nın Essen kentindeki Zeche Zollverein, eski bir kömür madeni iken, günümüzde kültür ve tasarım alanlarında işlev gören çok amaçlı bir komplekse dönüştürülmüştür (Zollverein Foundation, 2021). Paris'teki Les Frigos, sanatçılar tarafından atölye ve etkinlik mekânlarına dönüştürülerek kolektif üretim alanı olarak yeniden işlevlendirilmiştir (Les Frigos, 2021).

Kamu hizmetine yönelik yeniden işlevlendirme örneklerinden biri de İspanya'nın Barcelona kentinde yer almaktadır. Konak olarak inşa edilen Casa de la Vila, günümüzde Sant Andreu Yerel Yönetim Ofisleri'nin bulunduğu bir kamu binası olarak kullanılmaktadır (L'àrea Metropolitana, t.y.). Benzer şekilde, Paris'te ilk inşa edildiğinde malikâne olarak tasarlanan Palais Bourbon, günümüzde Fransa Ulusal Meclisi'ne ev sahipliği yapmaktadır (Vikipedi, 2025). Bir diğer örnek ise Berlin'de, 1894 yılında Alman İmparatorluğu'nun parlamento binası olarak inşa edilen Reichstag Binası'dır; bu yapı günümüzde Almanya Federal Meclisi (Bundestag) olarak kullanılmaktadır (Vikipedi, 2024).

Türkiye'de de yeniden işlevlendirme uygulamalarıyla kültürel ve kamusal nitelik kazanan yapılar dikkat çekmektedir. İstanbul'da yer alan Santralİstanbul, eski bir elektrik santralinin kültür ve eğitim kompleksine dönüştürülmesiyle işlev değiştirmiş önemli bir örnektir (Santralİstanbul, t.y.). İzmir'deki Havagazı Fabrikası, yeniden işlevlendirilerek konser ve etkinlik alanı olarak kullanılmaktadır (İzmir Büyükşehir Belediyesi, t.y.). Ankara'da bulunan CerModern ise, eski bir demiryolu bakım atölyesinin çağdaş sanat merkezine dönüştürülmesiyle kültürel yaşama kazandırılmıştır (CerModern, 2024).

Kamu hizmeti amacıyla yeniden işlevlendirilmiş tarihî yapılar arasında Mardin Valiliği Binası, konak olarak inşa edilmesine karşın günümüzde valilik binası olarak kullanılmaktadır (Çağlayan, 2017). Benzer biçimde, Afyonkarahisar Valiliği Binası da tarihî bir yapı olup günümüzde kamu hizmetine tahsis edilmiştir. Bu tür dönüşümler, tarihî yapıların hem fiziksel hem de kültürel dokusunu korurken, aynı zamanda çağdaş kullanım olanaklarıyla yeniden yaşatılmasını sağlar.

Bu örnekler, endüstriyel yapıların yanı sıra anıtsal, dinî ve kamusal yapıların da yeniden işlevlendirme yoluyla toplumsal belleği canlı tuttuğunu ve yerel kimliği pekiştirdiğini ortaya koymaktadır. Paris'teki Panthéon, başlangıçta bir kilise olarak inşa edilmişken zamanla Fransız ulusal kimliğini simgeleyen bir anıta dönüştürülmüştür (Choay, 2001, s.121–123). İstanbul'daki Ayasofya ise tarih boyunca kilise, cami, müze ve yeniden cami olarak farklı dönemlerde çeşitli dinî ve kültürel işlevler üstlenmiş; bu yönüyle yerelliğin süreklilik içinde yeniden üretildiği simgesel bir yapı hâline gelmiştir (Necipoğlu, 2005, s.59–61).

Yukarıda değinilen örnekler, yalnızca fiziksel mekânı değil; aynı zamanda kullanıcıların mekânsal deneyimlerini, hafızalarını ve aidiyet duygularını da yeniden şekillendirmektedir.

Böylece mimarî süreklilik korunurken, yerel kültürel kimlik yeniden inşa edilmekte ve çağdaş ihtiyaçlarla tarihî bağlar arasında anlamlı bir köprü kurulmaktadır.

Bilecik'te Yerel Kimlik ve Mekânsal Süreklilik Bağlamında Yeniden İşlevlendirilen Yapılar

Bilecik, Marmara Bölgesi'nde yer alan ve Osmanlı Beyliği'nin doğuşuna ev sahipliği yapmasıyla tarihî açıdan önemli bir kenttir. 13. yüzyıl sonlarında Ertuğrul Gazi ve ardından Osman Gazi'nin fetihleriyle Osmanlı'nın ilk siyasal yapılanmasının temelleri bu bölgede atılmıştır (Bilecik Valiliği, 2023). Osmanlı'nın ilk medreseleri, zaviyeleri ve yönetim yapıları burada kurulmuş; kent, dinî, eğitsel ve idarî işlevleriyle öne çıkmıştır. Millî Mücadele döneminde ise cephe gerisi lojistik desteğin ve halk direnişinin simgesel merkezlerinden biri olmuştur (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023). Orhangazi Camii, Şeyh Edebali Türbesi, Ertuğrul Gazi Müzesi ve geleneksel Bilecik evleri gibi yapılar, tarihsel sürekliliği ve yerel aidiyet duygusunu yansıtan önemli mimarî unsurlar olarak günümüzde de varlığını sürdürmektedir.

Bu tarihsel ve kültürel birikim, kent kimliğinin inşasında önemli bir rol oynayan yerellik kavramının mekânsal düzeyde somutlaştığı alanları da beraberinde getirmiştir. Yerellik, yalnızca fiziksel çevreyle sınırlı olmayan; toplumsal ilişkiler, kültürel pratikler ve tarihsel katmanlarla biçimlenen çok boyutlu bir yapıdır (Güler, Şahnagil, Güler, 2016: 92-93). Ancak zaman içerisinde birçok tarihî yapının işlevini yitirmesi, terk edilmesi veya tahrip olması, bu değerlerin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Bu noktada devreye giren “yeniden işlevlendirme” uygulamaları, yalnızca yapıların fiziksel korunmasını değil; aynı zamanda onların kent belleğiyle kurduğu bağların güncel ihtiyaçlara göre yeniden tanımlanmasını sağlamaktadır (Plevoets ve Van Cleempoel, 2013, s.15).

Nitekim Bilecik'te, Osmanlı döneminden günümüze ulaşan bazı yapılar, yeniden işlevlendirme yoluyla toplumsal etkileşim alanlarına ve kültürel temsil mekânlarına dönüştürülmüştür. Örneğin, günümüzde Bilecik Belediye Binası olarak kullanılan yapı geçmişte bir rüştiye mektebiyken; Bilecik Müzesi başlangıçta cezaevi olarak inşa edilmiş; Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü binası ise bir aşevi (imaret) işlevi taşımaktaydı. Bu yapıların geçirdiği mimarî ve işlevsel dönüşümler, yerellik kavramının tarihsel sürekliliğini ve zamansal katmanlılığını mekânsal düzeyde görünür kılmaktadır. Bu dönüşüm süreci, Bilecik'in kolektif belleğinin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması açısından önemli bir rol üstlenmektedir. Osmanlı'nın kuruluş coğrafyasında yer alan bu yapılar, geçmişte eğitim, sağlık ve idarî amaçlarla hizmet vermişken; günümüzde kültürel ve kamusal işlevler üstlenerek toplumsal hafızanın canlı tutulmasına katkı sağlamaktadır. Böylece kentlilerin geçmişle olan bağları mekân üzerinden güçlenmekte, tarihsel kimlik ise somut ve deneyimlenebilir bir formda yaşatılmaktadır. Diğer bir deyişle bu yeniden işlevlendirme uygulamaları yalnızca fiziksel koruma sağlamamakta; aynı zamanda yerel kültürün sürekliliğini destekleyerek kentsel kimliğin sürdürülebilirliğini güvence altına almaktadır. Bilecik'te tarihî

yapılar, sadece birer hatıra değil, aynı zamanda güncel yaşamın etkin bileşenleri haline gelmiş; geçmişin değerlerini çağdaş toplumla buluşturan güçlü araçlara dönüşmüştür.

Bu kapsamda araştırmada, günümüzde sırasıyla Bilecik Belediye Binası, Bilecik Müzesi ve Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü olarak kullanılan üç tarihî yapı incelenmiştir. Bu yapılar geçmişte eğitim kurumu, cezaevi ve aşevi olarak farklı kamusal işlevler üstlenmiş; benzer tarihsel dönemlerde inşa edilmeleriyle tarihî sürekliliği eşzamanlı biçimde yansıtmaktadır. Kent merkezindeki konumları sayesinde ise yerel yaşamla hem fiziksel hem de simgesel düzeyde güçlü bir ilişki kurmaktadır. Bu yönleriyle, yerel kimliğin ve kültürel belleğin mekânsal olarak nasıl sürdürülebileceğine dair anlamlı örnekler sunmaktadırlar. Tarihsel ve kültürel nitelikleriyle öne çıkan bu yapılar, yeniden işlevlendirme yoluyla çağdaş kent yaşamına entegre edilmiştir. Bu bölümde, söz konusu yapıların mimari ve iç mimari özellikleri korunarak nasıl dönüştürüldüğü ayrıntılı biçimde ele alınacaktır.

Araştırmada incelenen ilk örnek, 1905 yılında Sultan II. Abdülhamit tarafından Rüştîye Mektebi olarak inşa edilen ve bugün Bilecik Belediye Binası olarak kullanılan yapıdır (Görsel 1). Yapı, İstiklal Mahallesi'nde, tapunun 27. Pafta, 43 ada 12 parselinde yer almaktadır. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından tescillenmiş olup I. Derece Arkeolojik ve Tarihi Sit alanı içerisinde yer almakta ve aynı koruma derecesine sahiptir (E.K.V.K.K. Arşivi). Başlangıçta eğitim amacıyla tasarlanan yapı, dönemin mimari anlayışını yansıtan estetik ve işlevsel bir üslupla inşa edilmiştir.

Görsel 1

Bilecik Ortaokulu 1930'lu yıllara ait görsel

Kaynak: Okumuş, 2024.

Yapının cephe düzeni, sade ancak oranlı ve dengeli bir tasarım anlayışını yansıtmaktadır. Kapı ve pencere açıklıkları, düşey ve yatay düzlemde simetrik bir şekilde konumlandırılmış; pencere açıklıkları ise kemerle sonlandırılmıştır. Cephede kırmızı tonlarında kesme taş ve tuğla birlikte kullanılmış, söve, kat silmesi ve köşe taşı gibi mimari elemanlarda taş malzeme tercih edilmiştir. Katlar arasında uzanan yatay taş silmeler cephede görsel süreklilik sağlarken, köşelerde rustika etkisi yaratan taş örgü detayları dikkat çekmektedir. Yapının çatısı kırma çatı formunda olup, geniş saçaklarıyla tanımlanmıştır. Ahşap saçakların alt kısmında yer alan konsol detayları, yapıya estetik bir zenginlik katmaktadır. Bu cephe karakteri, yalnızca yapının görsel bütünlüğünü değil, aynı zamanda strüktürel sağlamlığını da desteklemektedir. Yapı, geç dönem Osmanlı mimarisinin klasik öğeleriyle Batı etkisindeki neoklasik detayları bir araya getirerek, dönemin kamu yapılarında yaygın olarak görülen eklektik estetik anlayışa iyi bir örnek oluşturmaktadır (E.K.V.K.K. Arşivi). Bu mimari üsluba sahip yapılara örnek olarak yine Bilecik'te yer alan, Bilecik İstasyon Binası ile Bilecik'in Söğüt ilçesindeki Darüleytam ve Hamidiye İdadileri gösterilebilir. Ayrıca, cephe tasarımı açısından geç dönem Osmanlı hükümet yapılarıyla da benzerlik taşımakta olup, Söğüt Hükümet Binası bu özellikleri yansıtan bir diğer örnektir.

2005 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle Bilecik Belediyesi tarafından kapsamlı bir restorasyon sürecine alınan yapı (Görsel 2), günümüzde belediye hizmet binası olarak işlevini sürdürmektedir.

Görsel 2

Bilecik Belediye Binası

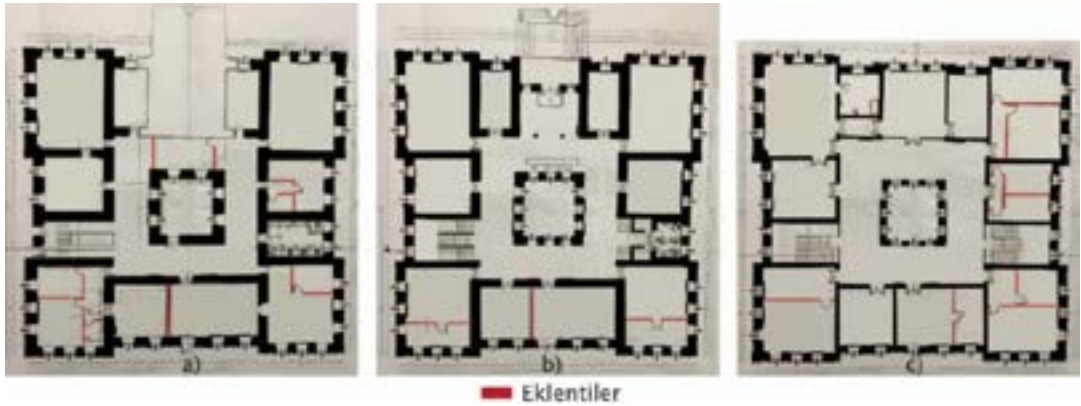
Kaynak: Tünel, 2021.

İç mekân kurgusu simetrik bir plan anlayışıyla şekillendirilmiş; yapı, bodrum kat üzerine iki katlı olarak inşa edilmiştir. Ana giriş, orta aksa yerleştirilmiş ve bu konumlandırma yapıya anıtsal bir etki kazandırmıştır. Geniş giriş holünün çevresine yönetim odaları ve çalışma birimleri yerleştirilmiş, katlar arası dikey sirkülasyon ise bu holde konumlandırılan merkezi merdiven aracılığıyla sağlanmıştır. Bu planlama yaklaşımı, hem mekânsal işlevselliği hem de mimarideki süreklilik ilkesini desteklemektedir.

Yeniden işlevlendirme sürecinde, iç mekânda yapılan müdahaleler oldukça sınırlı tutulmuştur. Uygulanan eklentiler, yapıya zarar vermeyecek şekilde geçici ve geri dönüştürülebilir nitelikte tasarlanmıştır (Görsel 3). Böylece orijinal plan şeması ve cephe kompozisyonu korunmuş; mekân çağdaş ihtiyaçlara göre yeniden organize edilmiştir. Bu süreç, yapının hem fiziksel bütünlüğünü hem de tarihî kimliğini koruyarak sürdürülebilir kullanımını mümkün kılmıştır.

Görsel 3

Bilecik Belediye Binası'nın a) bodrum kat, b) giriş kat, c) birinci kat planları ve eklentilerin gösterimi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yeni işlev doğrultusunda gerçekleştirilen düzenlemeler minimum düzeyde tutulmuş ve yapının özgün dokusuna sadık kalınmıştır. Koruma ve onarım uygulamaları, yapının tarihsel değerini korumaya yönelik bilinçli bir yaklaşımla yürütülmüştür.

Görsel 4'te yer alan Bilecik Belediye Binası'nın iç mekân görselleri, Bilecik'in yerel kimliği bağlamında değerlendirildiğinde; doğal ışık kullanımı, renk tercihleri ve malzeme seçimi açısından bölgesel mimari mirasın çağdaş bir yorumunu yansıtmaktadır. Özellikle geniş ve dikdörtgen formlu pencereler, mekâna bol miktarda doğal ışık girmesini sağlamak ve iç mekânda aydınlık, ferah bir atmosfer oluşturmaktadır. Pencere doğramalarında tercih edilen doğal ahşap malzeme, Bilecik'in geleneksel sivil mimarisinde sıkça karşılaşılan bir öge olup, ışığın mekâna yumuşak bir şekilde dağılmasını sağlayarak kullanıcı konforunu artırmaktadır. Açık renkli duvar yüzeyleri ve doğal ahşap döşemeler, hem iç mekânı daha geniş ve aydınlık göstermekte hem de yapının tarihî kimliğiyle uyumlu bir bütünlük sunmaktadır. Renk pale-

Görsel 4

Bilecik Belediye Binası i  mekân görselleri

Kaynak: E.K.V.K.K. Arşivi.

492

ti, gelenekselin yalın estetiğini yansıtırken modern kullanıma yönelik beklentileri de karşılamaktadır. Zemin kaplamasında kullanılan cilalı masif ahşap, yalnızca estetik bir unsur değil, aynı zamanda bölgenin mimari mirasına referans veren işlevsel bir tercihtir. Mobilya ve i  mekân elemanlarında tercih edilen sade ve fonksiyonel tasarımlar, modern ofis ihtiyaçlarını karşılamakta, aynı zamanda yapının tarihî atmosferiyle uyumlu bir görünüm sergilemektedir. Özellikle metal ve ahşap malzemelerin birlikte kullanıldığı bölme sistemleri, gelenek ile  ağda  anlayış arasında dengeli bir geçiş sağlamaktadır. Pencereleere yerleştirilen stor perdeler ise hem doğal ışık kontrolünü sağlamakta hem de görsel sadeliği desteklemektedir. Bu yönleriyle yapı, Bilecik'in tarihî ve kültürel kimliğine saygılı, aynı zamanda  ağda  tasarım ilkelerini benimseyen bir yaklaşımla düzenlenmiştir. Geleneksel dokunun korunarak gerçekleştirildiği bu mekânsal düzenleme, hem estetik hem de işlevsellik açısından başarılı bir örnek oluşturmaktadır. Yapının sade, şeffaf ve kullanıcı dostu i  mekân tasarımı, kamusal işleviyle uyumlu bir mimari bütünlük sunmakta ve yerel kimliğin ya atılmasına katkı sağlamaktadır.

Bugün belediye hizmetlerine ev sahipliği yapan yapı, kentsel yaşam içinde önemli bir koonuma sahiptir. Geçmişteki eğitim işlevi ile günümüzdeki kamusal kullanım arasında kurduğu bağ sayesinde, tarihsel sürekliliğin korunmasına ve yapının simgesel değerinin sürdürülmesine olanak tanımaktadır.

Araştırmada ele alınan diğer örnek, günümüzde Arkeoloji ve Etnografya Müzesi olarak işlev gören Bilecik Müzesi'dir. Kent merkezinde, 24 ada 1 parsel üzerinde konumlanan yapı, ilk olarak 18. yüzyıl sonlarında cezaevi olarak inşa edilmiş; savaş dönemlerinde ağır hasar görmesinin ardından 1922 yılında özgün mimari karakterine uygun biçimde onarılmı tır (Görsel 5). 1995 yılına kadar cezaevi ve adliye binası olarak kullanılan yapı, aynı yıl II. grup korunması

Görsel 5

1930'lar Bilecik Cezaevi

493

Kaynak: Eski Türkiye Fotoğrafları Arşivi, 2018.

gereken kültür varlığı olarak tescillenmiş, 1996 yılında ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devredilmiştir. 1997 yılında başlatılan restorasyon süreci, yapının müze işlevine uygun biçimde yeniden düzenlenmesini kapsamış ve yapı, 2006 yılında “Bilecik Müzesi” adıyla halkın ziyaretine açılmıştır (E.K.V.K.K. Arşivi).

Görsel 6

Cezaevi plan şeması a) giriş kat, b) birinci kat

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Görsel 7

B lecik Müzesi

494

Kaynak: Türkiye Kültür Portalı, 2024.

Yapı, ilk işlevi olan cezaevi ve adliye kullanımı doğrultusunda, işlevselliği ön planda tutan bir plan anlayışıyla tasarlanmıştır (Görsel 6). Zemin kat üzerine iki katlı olarak inşa edilen yapı, geç dönem Osmanlı mimarisinin karakteristik öğelerini yansıtmaktadır. Kagir sistemle inşa edilen ta  bina, yüksek duvarlarla  vrenlenmi  geniş bir bahçe içerisinde konumlanmaktadır. Dikdörtgen plan şemasına sahip yapının bünyesinde altı koğu , dört oda,    atölye,    depo, üç bağımsız hücre ve bir hamam birimi yer almaktadır (E.K.V.K.K. Arşivi).

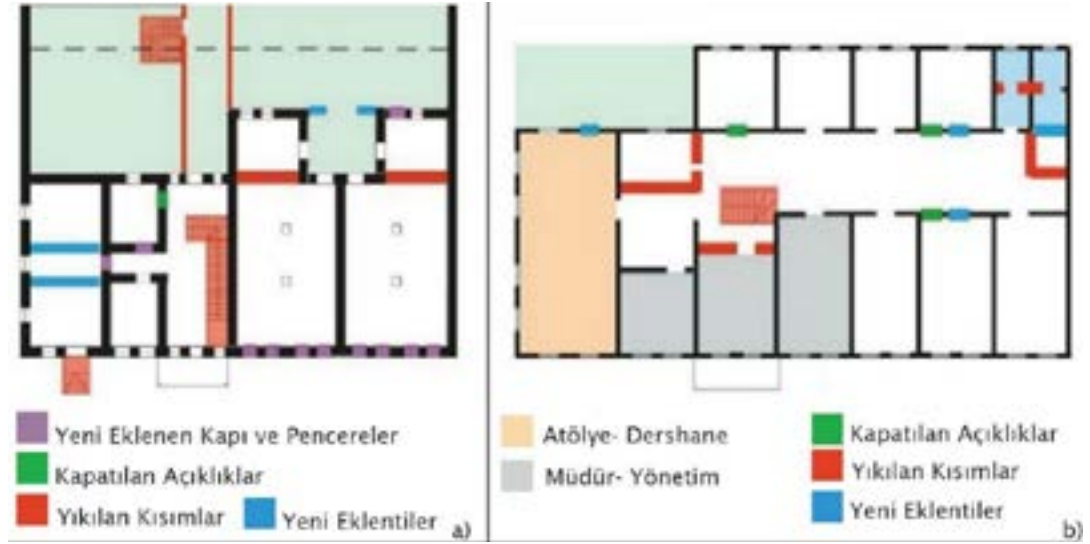
Kiremit kaplı kırma çatı ile örtülen yapının ahşap saçakları, cepheden dışa taşan geniş bir formdadır ( nal, 2008, s.45). Ana cephede yuvarlak kemerli açıklıklar ve dengeli bir pencere düzeni dikkat çekerken, çıkmalı balkon unsuru yapıya hareketlilik kazandırmaktadır. Ahşap kat silmeleri yatay etkiyi vurgulayan önemli detaylar arasında yer almaktadır (Görsel 7).

Yapının müzeye dönüştürülmesi sürecinde çeşitli mekânsal müdahaleler gerçekleştirilmiştir (Görsel 8). Özellikle i  mekânda; kapı ve pencere açıklıklarının yeniden düzenlenmesi, yeni i  duvar bölmeleri, bazı geçiş alanlarının kapatılması gibi değişiklikler dikkat çekmektedir. Ayrıca  zg n merdiven kurgusunun kaldırılıp yeniden inşa edildiği anlaşılmaktadır. Dış cephede de zemin kat pencere açıklıklarında tasarım değişiklikleri gözlemlenmiştir.

  mekân planlaması incelendiğinde, yapının fonksiyonuna uygun olarak yeni alanlar oluşturulduğu görülmektedir. Zemin kat büyük ölçüde idari birimlere ayrılmış; müdür, müdür yardımcısı, memur ve güvenlik görevlilerine ait odalar planlanmıştır. Üst kat ise arkeolojik ve etnografik eserlerin sergilendiği salonlara d n  t r lm  t r (Görsel 9). Müze envanterinin

Görsel 8

Yapının a) giriş kat, b) birinci kat eklentilerin gösterildiği plan şeması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

önemli bir kısmı Bilecik ve çevresine ait olup, çevre illerdeki müzelerden sağlanan kazı buluntuları ve satın alma yoluyla temin edilen eserlerle zenginleştirilmiştir (Bilecik Müze Müdürlüğü, 2023).

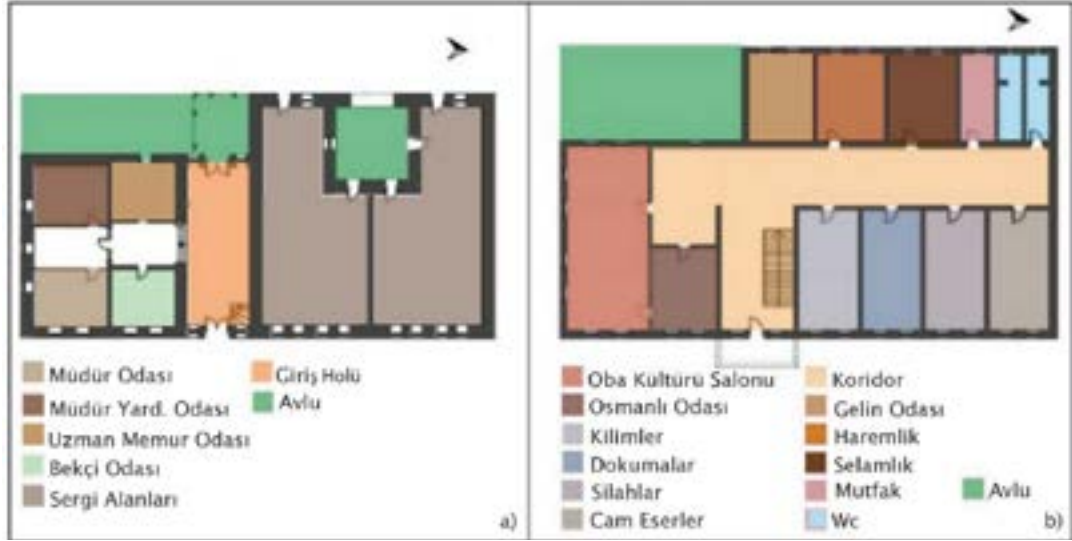
Başlangıçta cezaevi olarak inşa edilen yapı, zamanla işlevini yitirmiş ve uzun süre atıl kalmıştır. Ancak restorasyon ve yeniden işlevlendirme çalışmaları sayesinde hem fiziksel bütünlüğü korunmuş hem de tarihî niteliği muhafaza edilerek işlevsel bir kültürel yapıya dönüştürülmüştür.

Görsel 10'da yer alan müze iç mekânları, Bilecik'in yerel kimliğini yansıtan unsurlar açısından değerlendirildiğinde, hem sergilenen içerikler hem de mekânsal düzenlemeler bakımından dikkat çekici öğelere sahiptir. Görsellerde yer alan tematik düzenlemeler -örneğin geleneksel çadır, geleneksel giysili figürler ve sedirli oturma düzeni- Bilecik'in tarihî ve kültürel değerlerini doğrudan temsil eden sahneler sunmaktadır. Bu sahneler, bölge halkının gündelik yaşam pratiklerini, kıyafetlerini ve sosyal ilişkilerini yansıtarak etnografik bir anlatı oluşturur. Yere serilen halılar, geleneksel oturma düzeni, duvardaki el sanatı ürünleri gibi öğeler, Bilecik'in Anadolu kültür havzasındaki yerini görünür kılmakta ve ziyaretçiye yerel kimliğe dair güçlü bir bağ kurma imkânı sağlamaktadır.

Görsellerde görülen vitrinli sergileme alanları ise arkeolojik ya da etnografik eserlerin kronolojik ya da tematik biçimde sunulmasına olanak tanımaktadır. Bu alanlarda tercih edilen sade, açık renkli duvarlar ve bej tonlarındaki zemin kaplamaları, sergilenen objelerin ön plana çıkmasını sağlarken aynı zamanda mekânın ferah ve düzenli bir görünüme kavuşması-

Görsel 9

Bilecik Müzesi a) giriş kat, b) birinci kat şematik plan şeması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

na yardımcı olur. Aydınlatma açısından değerlendirildiğinde, hem doğal ışığın hem de yapay aydınlatmanın dengeli kullanıldığı gözlemlenmektedir. Özellikle vitrin içi aydınlatmalar, sergilenen objelerin detaylarının rahatlıkla görülebilmesini sağlamak ve izleyiciye odaklı bir sergileme deneyimi sunmaktadır. Pencerelelerden alınan doğal ışık, duvar ve zemin renkleriyle birlikte mekânda sıcak ve davetkâr bir atmosfer yaratmaktadır. Malzeme kullanımı açısından ise; ahşap detaylar, geleneksel unsurlarla çağdaş sergileme tekniklerinin dengeli bir şekilde harmanlandığını göstermektedir. Özellikle tavan ve doğrama detaylarında korunan geleneksel mimari karakter, yapının özgünlüğünü vurgulamakta ve yerel kimliğe saygılı bir yaklaşımı ortaya koymaktadır. Günümüzde müze olarak hizmet veren yapı, yalnızca bilgi aktarımı sağlayan kamusal bir kurum değil, aynı zamanda kentin kolektif hafızasını canlı tutan ve yerel kimliğin mekânsal sürekliliğine katkı sunan bir yapıdır. Bilecik'in yerel kimliğini yansıtan öğeler, çağdaş müzecilik anlayışıyla bütünleştirilerek; geleneksel yaşam biçimleri ve kültürel öğeler, görsel anlatılar ve sergileme düzeni aracılığıyla etkili bir biçimde sunulmaktadır. Bu mekânsal kurgu, estetik ve eğitsel açıdan güçlü bir yerel temsiliyet sağlamaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen bir diğer yapı, günümüzde Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü olarak kullanılan binadır. Osmanlı döneminde sosyal yardımlaşma amacıyla inşa edilen aşevlerinden biri olan bu yapı, tarihsel bağlamda kamusal hizmet sunma geleneğinin mekânsal bir temsili olarak öne çıkmaktadır. Günümüzde de bu işlevine paralel biçimde, kültürel organizasyonlara ve kamu hizmetlerine ev sahipliği yapan bir yönetim yapısı olarak kullanılmaktadır. Yapı, Bilecik İli Merkez İlçesi İstiklal Mahallesi'nde, 85 ada 2 parselde ko-

Görsel 10

Müze içi görselleri

Kaynak: Kişisel arşiv.497

numlanmaktadır (E.K.V.K.K. Arşivi). 1970'li yıllarda aşevi olarak inşa edilen bina, zaman içerisinde farklı işlevlerde de değerlendirilmiş; bir dönem askerlik şubesi ve lojman olarak kullanılmıştır (Görsel 11).

2002 yılında başlatılan restorasyon süreci, yapının yeniden değerlendirilmesine olanak tanımış ve 2009 yılında Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü olarak resmî kullanıma açılmıştır (E.K.V.K.K. Arşivi). Kentsel bağlamda, yapı merkezi bir konumda yer almakta olup, çevresinde çeşitli kamu yapıları, tarihî dokular ve müzeler bulunmaktadır. Günümüzde hem hizmet binası hem de galeri salonu olarak işlev görmektedir (Görsel 12).

Görsel 11

Bilecik Aşevi'nin 1996 yılına ait görselleri

Kaynak: E.K.V.K.K. Arşivi.

Görsel 12

B lecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü

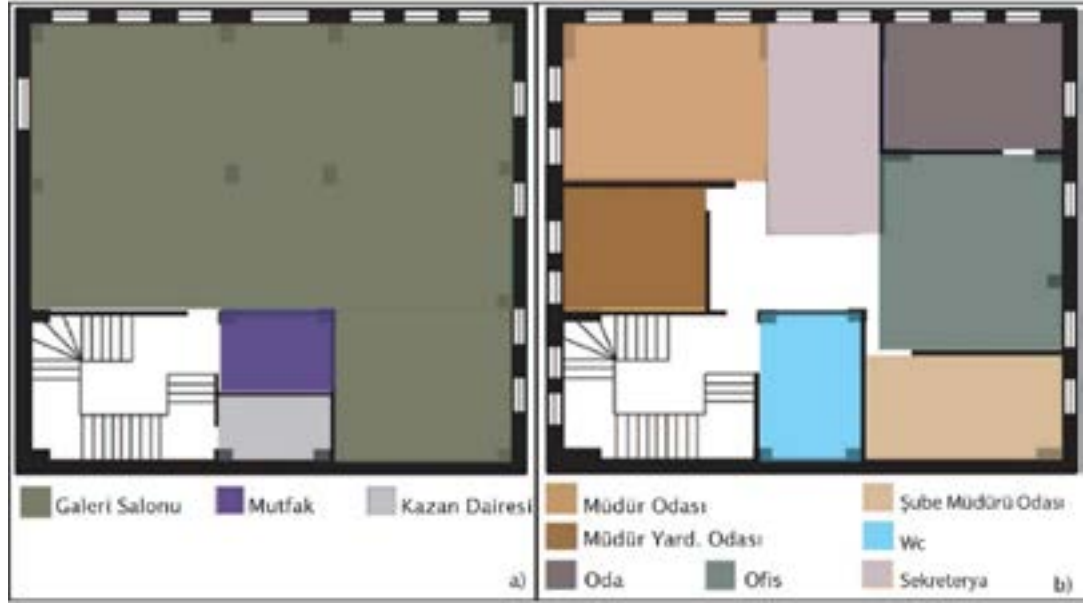
Kaynak: Türkiye Kültür Portalı, 2025.

Yapı, kare planlı bir kurguyla tasarlanmış olup iki kattan oluşmaktadır. Zemin katın ana cephesinde, ortada yuvarlak kemerli bir giriş kapısı yer almakta; bu kapının her iki yanında üçer adet yuvarlak kemerli pencere simetrik biçimde konumlandırılmıştır. Ayrıca yan cephede ikinci bir giriş kapısı daha bulunmaktadır. Yapının  st örtüsü kırma çatı formunda tasarlanmış ve alaturka kiremit ile kaplanmıştır. Cephe tasarımında simetri ilkesine ba lı kalmış; pencere açıklıkları ve mimari detaylar bu anlayış doğrultusunda düzenlenmiştir. Yapı teknik açıdan incelendiğinde, giriş cephesinde ahşap ba dadi sistemin, birinci katta ise i  ve dış duvarlarda yine aynı sistemin kullanıldığı görülmektedir. Tavan d  emelerinde ahşap kirişler tercih edilmiş, yüzeylerde ise geleneksel kireç siva uygulanmıştır. Zamanla oluşan malzeme yıpranmaları ve fiziksel bozulmalar; cephe açıklıklarında deformasyonlara, siva dökülmelerine ve ahşap yüzeylerde yapısal zayıflamalara neden olmuştur (E.K.V.K.K. Arşivi).

Yeniden işlevlendirme çalışmaları kapsamında yapı onarılmış, i  me  n organizasyonu  a da  gereksinimlere uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir. Bu süreçte tarihî doku korunmuş, işlevsel bütünlük sa lanmıştir. Restorasyon ve işlevlendirme sürecinde orijinal kare plan şeması muhafaza edilmiştir. Zemin katta yer alan merkezi giriş, kullanıcı akışını optimize edecek biçimde değerlendirilmiş; bu katta yer alan alanlar sergi ve karşılama me  nı olarak yeniden i levlendirilmiştir. Ayrıca, yan cephedeki ikinci giriş aktif biçimde kullanılarak yapı, aynı anda farklı kullanıcı gruplarına hizmet verebilecek esnek bir kurguya kavuşturulmuştur (Görsel 13a). Birinci kat ise yeni kullanım programına göre düzenlenmiş,  a da  işlevsel ge-

Görsel 13

Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü'nün a) zemin kat, b) birinci kat şematik plan şeması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

reksinimlere göre bazı iç mekân uyarlamaları gerçekleştirilmiştir. Taşıyıcı sistemlere müdahale edilmemiş, böylece yapı bütünlüğü korunarak mekânsal süreklilik sağlanmıştır. Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü'nün hizmet verdiği bu kat, aynı zamanda yapının kültürel bir merkez olarak sürekliliğini sürdürmesine olanak tanımaktadır. Tarihî dokunun korunarak günümüz ihtiyaçlarına uygun şekilde yeniden düzenlenmesi, sürdürülebilir restorasyon yaklaşımının uygulanabilirliğini ve mekânsal sürekliliğe katkısını ortaya koymaktadır. (Görsel 13b).

Yeni işleviyle halkın kullanımına açılan bu yapı, kent belleği ve yerel kimliğin mimarî aracılığıyla nasıl sürdürülebileceğini açıkça ortaya koymaktadır. Görsel 14'te yer alan iç mekân ise, Bilecik'in geleneksel mimari dokusunu yansıtan sade ve sıcak bir atmosfer sunmaktadır. Açık tonlardaki duvarlar ve zemin kaplaması, mekâna ferahlık katarken; ahşap tavan detayları, yerel mimaride sıklıkla karşılaşılan doğal malzeme kullanımını çağrıştırmaktadır. Işıklandırma ise hem sergileme işlevini desteklemekte hem de mekânın davetkâr karakterini güçlendirmektedir. Genel olarak, geleneksel ile çağdaşın dengeli bir şekilde harmanlandığı, yerel kimliği destekleyen bir iç mekân düzenlemesi görülmektedir.

Bu iç mekân düzenlemesi, yapının halkın kullanımına açık yeni işleviyle bütünleşerek, mimarî aracılığıyla yerel kültürün sürdürülebilirliğini somut biçimde ortaya koymaktadır. Bu durum, mekânın yalnızca fiziksel olarak değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel boyutlarıyla da yeniden anlamlandırıldığını göstermektedir. Yeniden işlevlendirilen tarihî yapılar,

Görsel 14

Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü'nün zemin katına ait görsel

Kaynak: Alamy, 2025

yalnızca geçmişin sessiz tanıkları olarak kalmamakta; aynı zamanda günümüz kullanıcıları için anlamlı, işlevsel ve estetik değeri olan kamusal alanlara dönüşmektedir. Görseller ve iç mekân çizimleriyle desteklenen bu inceleme, yapısal dönüşüm sürecinde mimarî karakterin nasıl korunduğunu ve yerellik unsurlarının hem mimaride hem de iç mekânda nasıl sürdürülebilir kılındığını gözler önüne sermektedir.

Bu çerçevede, Bilecik'te gerçekleştirilen üç temel yeniden işlevlendirme örneği—Bilecik Belediye Binası, Bilecik Müzesi ve Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü—yalnızca fiziksel dokunun korunmasına değil, aynı zamanda yerel kimlik, toplumsal hafıza ve kültürel sürekliliğin desteklenmesine de önemli katkılar sunmaktadır. Başlangıçta farklı işlevlere sahip olan bu yapılar, günümüzde kamuya açık sosyal ve kültürel mekânlara dönüştürülerek kent sakinleriyle tarihî geçmiş arasında güçlü ve sürdürülebilir bağlar kurulmasına olanak tanımaktadır. Benzer biçimde, Bilecik'in çevre ilçelerinde de çeşitli tarihî yapılar, yeni işlevleriyle hizmet vermeye devam ederek yerel kimliğin ve kültürel mirasın yaşatılmasına katkı sağlamaktadır. Örneğin, Osmaniye'de eski hükümet konağı uygulama oteline, bazı sivil mimari örnekleri ise belediye hizmet binası ve eğitim yapısına dönüştürülmüştür. Gölpazarı'nda Mihalgazi Hanı (Taşhan) sergi salonu olarak kullanılmakta; Vezirhan'daki Köprülü Mehmet Paşa Kervansarayı, Söğüt'teki Hamidiye İdadisi ve Darüleytam binaları ile bazı sivil mimarlık örnekleri de müze işleviyle yeniden yaşatılmaktadır. Bilecik kenti bu bağlamda, tarihî süreklilik ile çağdaş kentsel dönüşümün kesiştiği özgün örnekler sunmaktadır. Araştırmada ele alınan üç yapının yeniden işlevlendirilme süreçleri, mimarî mekânın yalnızca fiziksel bir dönüşüm değil; aynı zamanda kültürel ve toplumsal belleğin mekânsal sürekliliği açısından da yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır.

Yerellik, sadece belirli bir coğrafyada bulunma durumunu ifade etmekten öte, sosyal ilişkiler, tarihsel katmanlar ve mekânsal bağlamların etkileşimiyle şekillenen dinamik bir yapıdır. Doreen Massey'e göre (1999; 2005), yerellik sabit bir kimlik değil; geçmişin izlerini bugünün ihtiyaçlarıyla harmanlayan ve sürekli yeniden inşa edilen bir olgudur. Bu bakışla değerlendirildiğinde, söz konusu yapıların dönüşüm süreci, yalnızca koruma odaklı değil; aynı zamanda çağdaş yaşama entegrasyon sağlayan aktif müdahalelerdir. Bilecik Belediye Binası, başlangıçta yönetsel bir merkez olarak inşa edilmiş ve günümüzde bu işlevini sürdürmektedir. Yapının fiziksel özelliklerinin korunması ve iç mekânda yapılan çağdaş müdahalelerle, toplumsal hafızayla uyumlu bir dönüşüm sağlanmıştır. Jan Assmann'ın (2011) da vurguladığı gibi, mimarlık yalnızca fiziksel bir çevre değil, aynı zamanda kültürel belleğin taşıyıcısıdır. Bu doğrultuda, Belediye Binası'nın işlevsel sürekliliği, yerel yönetim ile halk arasında kurulan ilişkilerin sürdürülebilirliğine doğrudan katkı sunmaktadır. Bilecik Müzesi ise işlevsel dönüşüm açısından daha belirgin bir değişim sergiler. Başlangıçta cezaevi olarak kullanılan yapı, toplumsal hafızada olumsuz çağrışımlara sahipken, müze işleviyle kentin kültürel anlatısını yeniden biçimlendirmiştir. Bu dönüşüm, Foucault'nun (Bozdoğan & Benek, 2022) mekânsal iktidar ilişkileri çerçevesinde değerlendirilebilir. Gözetim ve kontrol temelli bir yapıdan, kamusal ve katılımcı bir kültürel alana geçiş, mekânın anlamında köklü bir dönüşümü temsil etmektedir. Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü yapısı ise hem mimarî koruma hem de çağdaş işlev üretme bakımından örnek niteliğindedir. Kare plan şeması, giriş organizasyonu ve taşıyıcı sistemi korunmuş; ancak iç mekân düzenlemeleri çağdaş ihtiyaçlara göre yeniden uyarlanmıştır. Bu uygulama, Plevoets ve Van Cleempoel'in (2013) ifade ettiği üzere, yeniden işlevlendirmenin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda kültürel bir yeniden anlamlandırma süreci olduğunu göstermektedir. Henri Lefebvre'in (1991) mekân kuramı bağlamında değerlendirildiğinde ise, bu yapılar "yaşanmış, algılanmış ve tasarlanmış" katmanlarıyla Bilecik'in kolektif hafızasında yerini almakta, geçmişten günümüze uzanan mekânsal sürekliliği temsil etmektedir. İç mekânlardaki doğal malzeme kullanımı, sade renk tercihleri ve yerel mimarî detaylar, yalnızca estetik değil, aynı zamanda yerel kültürün sürdürülebilirliğini sağlayan bilinçli tasarım seçimleridir.

Sonuç olarak, Bilecik'te yeniden işlevlendirilen bu yapılar yalnızca fiziksel koruma örnekleri değil; aynı zamanda toplumsal hafızayı, yerel kimliği ve kültürel sürekliliği mekân aracılığıyla yeniden üreten bütüncül stratejilerdir. Yerellik, bu dönüşüm süreçlerinde hem hedef hem de araç olarak mimarlık pratiğine yön vermektedir. Bu örnekler, yeniden işlevlendirmenin yalnızca yapısal bir müdahale değil; aynı zamanda yerel değerlerin korunması ve kültürel mirasın çağdaş yaşama aktarılması açısından stratejik bir yaklaşım olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç

Bu çalışma, yerellik kavramının mimari ve iç mimari düzeyde yeniden işlevlendirme uygulamaları aracılığıyla nasıl desteklenebileceğini, Bilecik kentinde yer alan üç tarihî yapı -Bilecik

Belediye Binası, Bilecik Müzesi ve Bilecik Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü- üzerinden değerlendirilmiştir. Söz konusu yapılar, geçmişte üstlendikleri farklı kamusal işlevlere rağmen, fiziksel bütünlüklerini ve yerel bellekteki simgesel değerlerini koruyarak kent kimliğinin sürekliliğine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda, yeniden işlevlendirme yalnızca fiziksel mirasın korunmasına değil; aynı zamanda toplumsal hafızanın mekân üzerinden yeniden inşasına olanak tanıyan bütüncül bir süreç olarak ele alınmalıdır.

Bilecik özelinde yapılan değerlendirmeler, yeniden işlevlendirilen yapıların mekânsal kimliğe katkı sunduğunu, kullanıcılarla tarihî bağlar kurduğunu ve yerel belleği canlı tuttuğunu göstermektedir. Bu yapılar günümüzde kültürel, yönetsel ve eğitsel işlevler üstlenerek, kent yaşamında süreklilik arz eden kamusal alanlara dönüşmüştür. Bu durum, yerelliğin yalnızca mimarî ögeler aracılığıyla değil; yapının işlevi, kullanıcı etkileşimi ve kentsel bağlarla kurduğu ilişkiler üzerinden yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır.

Söz konusu örnekler, iç mimarlık ve mekân planlama disiplinleri açısından da önemli çıkarımlar sunmaktadır. İç mekânda yapılan müdahalelerin tarihî dokuyu koruyarak çağdaş işlevsellik mümkün kılması, tasarımda mekânsal süreklilik ilkesinin başarıyla uygulandığını göstermektedir. Bu bağlamda, kullanıcı ihtiyaçlarına duyarlı, aynı zamanda tarihsel anlatıyı sürdüren bir iç mimarlık yaklaşımı, yerellik kavramının fiziksel çevrede sürdürülebilir kılınmasına imkân tanımaktadır. Böylece yapıların yeni işlevleri aracılığıyla yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda kültürel süreklilik de sağlanmaktadır.

Gelecekteki çalışmalar, yeniden işlevlendirilen tarihî yapıların kullanıcı deneyimleri üzerindeki etkisine odaklanarak; kullanıcıların mekânla kurduğu aidiyet ilişkisini, belleği yeniden üretme biçimlerini ve algısal dönüşümleri derinlemesine inceleyebilir. Ayrıca benzer tarihî geçmişe sahip kentlerde yerelliğin yeniden işlevlendirme süreçlerine nasıl yansıdığı karşılaştırmalı yaklaşımlarla analiz edilebilir. Bu tür araştırmalar, mimarî koruma politikalarının daha kapsayıcı, kültürel olarak duyarlı ve kullanıcı merkezli şekilde geliştirilmesine katkı sunacaktır.

Sonuç olarak, yeniden işlevlendirme süreçleri, yerel kimliğin korunması, kültürel sürekliliğin sağlanması ve tarihî yapıların çağdaş yaşama entegre edilmesi açısından çok katmanlı bir etkileşim alanı sunmaktadır. Bilecik örneği, tarihî yapılar aracılığıyla yerellik kavramının mekânsal düzeyde nasıl üretilebileceğine dair anlamlı ve bütüncül bir model ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Alamy, (2025). İl Kültür ve Turizm - Bilecik Sanal Tur, Erişim adresi 21.03.2025. <https://l24.im/IgFM>
- Altın, E. (2023). İç mekân tasarımında renklerin kullanımı ve farklı kültürlerdeki etkilerinin incelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(69), 3682-3702. <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH.AS.72556>
- Appadurai, A. (1996). *Modernity at large: Cultural dimensions of globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Assmann, J. (2011). *Cultural memory and early civilization: Writing, remembrance, and political imagination*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Aydın, A. ve Şahin, Ö. (2018). Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesi: Isparta Aya İshotya Yorgi Kilisesi'nin Gül Müzesi'ne dönüşümü. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, (17), 63-75. <https://doi.org/10.22520/tubaked.2018.17.004>
- Bilecik Müze Müdürlüğü. (2023). Bilecik Müzesi. Erişim adresi <https://kvmgm.ktb.gov.tr/%20TR-281300/bilecik-muze-mudurlugu.html>
- Bilecik Valiliği. (2023). Bilecik Tarihi ve Kültürü. T.C. Bilecik Valiliği Resmî Web Sitesi. Erişim adresi <http://www.bilecik.gov.tr/ilimizin-tarihcesi>
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Cambridge: Harvard University Press.
- Bozdoğan, S., Benek, S. (2022). Kamusal alanların ideolojik kurgusu: Bir eleştirel toponimi denemesi, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 20 (2), 550-579. doi: 10.33688/aucbd.1137487
- Cermodern. (2024). Hakkımızda. Erişim adresi <https://www.cermodern.org/hakkimizda>
- Choay, F. (2001). *The invention of the historic monument*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Çağlayan, M. (2017). Mardin'de Neler Oluyor?. Erişim adresi <https://www.arkitera.com/gorus/mardinde-neler-oluyor/>
- Dilaveroğlu, B. (2020). Evrensel ve yerel arasında bir okuma denemesi; Modern mimarlığın beş ilkesi ve Corbusier konutları. *Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 88-97. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/pub/uhusbad/issue/54604/748735#article_cite
- Erbay, M. ve Ulusoy, S. (2021). Türkiye'de günümüz İç Mimarlık eğitiminin sayısal verilerle analizi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (12), 1-9. <https://doi.org/10.29228/sanat.1>
- Ercebe, Ö. (2023). Yerel medya ve dijitalleşme: Keşan örneği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25 (Özel Sayı), 363-384. <https://doi.org/10.26468/trakyasobed.1270884>
- Eski Türkiye Fotoğrafları Arşivi. (2018). Bilecik Müzesi, Eski Cezaevi / 1930'lar. Erişim adresi <https://www.eskiturkiye.net/2750/bilecik-muzesi-eski-cezaevi-1930lar>
- Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi (E.K.V.K.K.).
- Foucault, M. (1986). Of Other Spaces. *Diacritics*, 16(1), 22-27.
- Güngör S. ve Özcan, U. (2023). Mimari mekânın biçimlenmesinde yer kavramı ve mekânda anlam: Louis Kahn örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 7(3), 173-188. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijshs/issue/82714/1419479#article_cite

- Güler, T., Şahnagil, S. ve Güler, H. (2016). Kent kimliğinin oluşturulmasında kültürel unsurların önemi: Balıkesir üzerine bir inceleme. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(Özel Sayı), 85-104. Erişim adresi https://www.researchgate.net/publication/343474045_KENT_KIMLIGININ_OLUSTURULMASINDA_KULTUREL_UNSUURLARIN_ONEMI_BALIKESIR_UZERINE_BIR_INCELEME
- Halaman, M., A. ve Edirne Erdiç, J. (2022). Anıtsal yapıların korunmasında yerelliğin önemi, Adana ili, Tepebağ bölgesi'nde yenilenen 152 envanter numaralı kültür mirasının incelenmesi. *Kent Akademisi Dergisi*, 15(4), 1670-1688. <https://doi.org/10.35674/kent.1075646>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (t.y.). Tarihi Havagazi Fabrikası. Erişim adresi <https://www.izmir.bel.tr/tr/projeler/tarihi-havagazi-fabrikasi-kultur-merkezi/1382/4>
- Kaya, M. ve Alptürker, H. (2023). Yerel kalkınma ve turizmde yerleşme sürecinde turizm taşıma kapasitesinin önemi üzerine bir değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 177-190. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/pub/turek/issue/82320/1333057#article_cite
- Kurnaz, A. ve Anıktar, S. (2024). Tarihi çevrede sıra dışı çağdaş ekler: Sanatsal ve estetik bir inceleme. *KAPU Trakya Journal of Architecture and Design*, 4(2), 83-105. <https://doi.org/10.70370/kapu.1570044>
- Kutlu, İ. ve Bekar, İ. (2021). Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilme sürecinde cam yapı kullanımı: Kızlar Manastırı örneği. *Karadeniz Mimarlık Dergisi*, 7(13), 200-215. <https://doi.org/10.31765/karen.987073>
- L'àrea Metropolitana. (t.y.). Casa de la Vila. Erişim adresi <https://www.amb.cat/web/medi-ambient/sostenibilitat/canvi-climatic/refugi-climatic/refugis/detall/-/projecteobert/casa-de-la-vila/13601401/11818>
- Lefebvre, H. (1991). *The production of space*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Les Frigos. (2021). See all, 1921-1985, Since 1985. Erişim adresi <https://www.les-frigos.fr/histoire/>
- Massey, D. (1999). Philosophy and politics of spatiality: some considerations. *Geographische Zeitschrift*, 87(1), 1-12. Erişim adresi <http://www.jstor.org/stable/27818829>
- Massey, D. (2005). *For space*. London: Sage.
- Massey, D. (2013). *Space, place and gender*. New York: John Wiley & Sons.
- Nazlı Erap, B. B., Hilmioglu, S., ve Seçer Kariptaş, F. (2021). Kamusal mekânlarda deneyim ve kullanıcı merkezli tasarım. *Sanat Ve Tasarım Dergisi* (28), 335-347. <https://doi.org/10.18603/sanatvetasarim.1048709>
- Necipoğlu, G. (2005). *The age of Sinan: Architectural culture in the Ottoman Empire*. London: Reaktion Books.
- Okumuş, A. (2024). Bilecik Kent Belleği, Bilecik Ortaokulu Görünüş. Erişim adresi https://bilecikkentbellegi.bilecik.bel.tr/BelgeGoster/K_AliOkumus_54
- Özdoğan, H. (2019). Kentsel aidiyette meydanlar, Trabzon Belediye Meydanı örneği. *Planlama*, 29(3), 229-246. <https://doi.org/10.14744/planlama.2019.60251>
- Plevoets, B. ve Van Cleempoel, K. (2011). Adaptive reuse as a strategy towards conservation of cultural heritage: A literature review. *Structural Studies, Repairs and Maintenance of Heritage Architecture XII*, 118(12), 155-164. Erişim adresi https://www.researchgate.net/publication/263124844_Adaptive_Reuse_as_a_Strategy_towards_Conservation_of_Cultural_Heritage_a_Literature_Review
- Plevoets, B. ve Van Cleempoel, K. (2013). *Adaptive reuse as an emerging discipline: An historic survey*. London: Libri Publishers.

- Santralİstanbul. (t.y.). Hakkında. Erişim adresi <https://www.santralistanbul.org/tr/hakkinda/>
- Sinclair, J., Jacka, E. ve Cunningham, S. (1996). *New patterns in global television: Peripheral vision*. Oxford: Oxford University Press.
- Stone, S. (2005). Re-readings: the design principles of remodelling existing buildings. *WIT Transactions on The Built Environment*, 83, 125-134. Erişim adresi <https://www.witpress.com/elibrary/wit-transactions-on-the-built-environment/83/15298>
- Şiner Önver, M. (2012). *Kentsel mekân-sakatlık ilişkisi bağlamında yerel yönetimlerin politikaları*: İstanbul Büyükşehir Belediyesi üzerinden bir inceleme (Doktora tezi).Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tate Modern. (2025). History of Tate. Erişim adresi <https://www.tate.org.uk/about-us/history-tate>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2023). Bilecik İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Tanıtım Raporları. Erişim adresi <https://bilecik.ktb.gov.tr>
- Turanlı, A. ve Satıcı, B. (2021). Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesi: Hayriye Hanım Konağı örneği. *Journal of Technology and Applied Sciences*, 4(1), 57-71. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/pub/icujtas/issue/60416/881950#article_cite
- Tünel, A. (2021). Rüştüye Mektebi / Belediye Hizmet Binası – Bilecik, Türkiye Kültür Portalı. Erişim adresi <https://kulturportali.gov.tr/turkiye/bilecik/gezilecekyer/rustye-mek-teb-beledye-hzmet-bnasi>
- Türkiye Kültür Portalı. (2024). Bilecik Müzesi – Bilecik. Erişim adresi <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bilecik/gezilecekyer/bleck-muzes>
- Türkiye Kültür Portalı. (2025). Bilecik İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim adresi <https://www.kulturportali.gov.tr/medya/fotograf/fotodokuman/6358/il-kultur-ve-turizm-mudurlugu>
- Ulubay, S. ve Önal, F. (2020). Yeniden işlevlendirme yarışmaları'nın Berlin Kenti örneği üzerinden irdelenmesi. *Modular Journal*, 3(1), 39-57. Erişim adresi <https://modular.gedik.edu.tr/tr/pub/issue/55371/741091>
- Uşma, G. ve Çardak, F. S. (2023). Yeniden işlevlendirmede yapının fiziksel çevre denetimi performansının kullanıcı üzerinden değerlendirilmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(İhtisaslaşma), 119-133. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1308795>
- Ünal, S. (2008). *Bilecik'teki Osmanlı Dönemi yapıları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Vikipedi. (2024). Reichstag. Erişim adresi <https://tr.wikipedia.org/wiki/Reichstag>
- Vikipedi. (2025). Bourbon Sarayı. Erişim adresi https://tr.wikipedia.org/wiki/Bourbon_Saray%C4%B1
- Yalçın, K. B. (2023). Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesinde mekânsal analiz çalışması: Atatürk ve Kongre Müzesi örneği. *STAR Sanat Ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 204-223. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/pub/stardergisi/issue/82035/1311262#article_cite
- Yetimoğlu, S. (2017). *Restoran işletmelerinde otantizm uygulamaları ve otantik pazarlama üzerine bir araştırma: İstanbul örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Zollverein Foundation. (2021). Zeche Zollverein UNESCO World Heritage Site. Erişim adresi <https://www.zollverein.de>

